2
Vragenuur: Vragen Van Bommel

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Van Bommel aan de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, bij afwezigheid van de minister van Buitenlandse Zaken, over **het bericht "Nederlandse journaliste opgepakt in Turkije"**.

De heer **Van Bommel** (SP):
Voorzitter. Toen premier Erdogan de verkiezingen in Turkije recentelijk verloor, vreesde ik al dat het geweld daar weer zou oplaaien. Dat is ook gebeurd. Dat heeft te maken met de opkomst van de HDP, de partij die het bij Koerden heel goed doet, maar niet alleen bij Koerden. Daardoor voelt premier Erdogan zich mogelijk ernstig bedreigd. Als kennelijke reactie daarop heeft hij in Oost-Turkije de daar wonende Koerdische minderheid weer stevig aangepakt. Dat heeft een cyclus van geweld ten gevolge gehad die volgens mij veroordeeld moet worden. De SP veroordeelt die cyclus van geweld van beide kanten. Ik denk dat de regering dat ook zou moeten doen.

De Nederlandse journaliste Fréderike Geerdink woont in die regio en doet verslag van wat daar precies gebeurt. Zij is aangehouden in aanwezigheid van Koerdische activisten. Volgens een Turkse zegsman is zij aangehouden omwille van haar eigen veiligheid. Er zijn ook andere berichten waarin staat dat zij in verboden gebied was en dat zij daarom is aangehouden. Geerdink is bepaald niet de enige journalist die in Turkije is aangehouden of gevangenzit. Turkije is helaas koploper in het gevangenzetten van journalisten.

Daarom heb ik de volgende vragen aan de minister. Ik heb sinds twee dagen via openbare kanalen geen berichten meer gezien van mevrouw Geerdink. Ik kan dus ook niet inschatten wat haar situatie is. Kan de Nederlandse regering dat wel? Heeft de regering daar nieuws over? Wat is de formele reden van haar arrestatie? Is dat haar eigen veiligheid? Gaat het om haar aanwezigheid in verboden gebied? Wordt er, zoals te doen gebruikelijk, consulaire bijstand verleend? Wat kan de minister melden over de perspectieven in deze zaak? Wat is de stand van zaken rond de eerdere arrestatie van mevrouw Geerdink en de vervolging die daarop volgde? Ten slotte: wat betekent dit alles nu voor de persvrijheid in Turkije? Is er persvrijheid in Turkije? Persvrijheid is een belangrijke eis van het toetredingsproject tot de Europese Unie. Turkije zit in dat toetredingstraject, maar levert een buitengewoon slechte prestatie op het gebied van persvrijheid. Ik krijg hierop graag een reactie.

De **voorzitter**:
Ik geef het woord aan de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor de beantwoording van deze vragen.

Minister **Ploumen**:
Voorzitter. Ik dank de heer Van Bommel voor zijn vragen over de situatie van mevrouw Fréderike Geerdink en de persvrijheid in brede zin in Turkije. Misschien is het goed in twee zinnen even iets over dat laatste te zeggen. Nederland heeft al vaker zijn zorgen uitgesproken over de situatie van journalisten in Turkije. Dat blijft dus, jammer genoeg moet ik zeggen, een voortdurend punt van aandacht in onze contacten.

Mevrouw Geerdink is inderdaad opgepakt. Volgens de Turkse autoriteiten is zij opgepakt in een gebied dat zij een special security zone noemen, en is de reden daarvoor dat zij zich op de verkeerde tijd op een verkeerde plek bevond. Dit is wat de Turkse autoriteiten daarover melden.

Mevrouw Geerdink zit in voorarrest. Er is nog geen aanklacht geformuleerd. Dit zal naar verwachting morgen zal gebeuren. Er is zeker sprake van consulaire bijstand. Onze ambassade in Turkije heeft telefonisch contact met mevrouw Geerdink en mijn collega Koenders heeft gisteravond gesproken met de Turkse ambassadeur hier in Nederland en zijn zorgen overgebracht. Ik heb collega Koenders zojuist nog even gesproken en hij heeft nogmaals benadrukt dat de zaak zijn volledige aandacht heeft. U kunt zich voorstellen dat ook onze ambassade de zaak op de voet volgt en voortdurend actief contact onderhoudt met mevrouw Geerdink, en met de Turkse autoriteiten. Dat is dus waar we nu zijn. Wellicht ten overvloede voeg ik daar nog aan toe, dat wij de zaak zeer nauwgezet volgen en dat de regering persoonlijk betrokken is bij de kwestie.

De heer **Van Bommel** (SP):
Het is me niet helemaal duidelijk wat er precies gebeurd is. Mevrouw Geerdink bevond zich op het verkeerde moment op de verkeerde plek, en Turkije heeft speciale zones aangewezen. Betekent dit dat mevrouw Geerdink zich naar het oordeel van de Nederlandse regering illegaal ergens begaf, of niet? Deelt de Nederlandse regering het oordeel van Turkije dat hier sprake was van mogelijk strafbaar handelen door mevrouw Geerdink? Dat is een belangrijke vraag, denk ik. Wat kan de regering zeggen over de behandeling van mevrouw Geerdink in detentie? In nogal wat Turkse gevangenissen is de behandeling van gedetineerden belabberd en consulaire bijstand dient er ook toe om erop toe te zien dat de Nederlandse staatsburgers in het buitenland goed worden behandeld wanneer zij in detentie zijn. Wat betekent het oordeel van de Nederlandse regering over de behandeling van journalisten in Turkije voor het reisadvies voor Turkije? Wat betekent de instelling van speciale zones voor het reisadvies? Ik kan me zo voorstellen dat journalisten vooraf worden gewaarschuwd uit bepaalde gebieden weg te blijven en dat er op de website van Buitenlandse Zaken, zoals dat bij sommige andere landen ook het geval is, speciale aandacht is voor delen van het land waar men als journalist beter niet kan komen. Ten slotte: de zorgen die de Nederlandse regering in algemene zin heeft over de persvrijheid in Turkije zouden, volgens de SP, ook moeten leiden tot het uitspreken van zorgen over het traject van toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Belangrijke waarden als persvrijheid, vrijheid van meningsuiting en mensenrechten dienen daarbij hoog in het vaandel te staan. Dit betekent dat een en ander, met als koploper het opsluiten van een journalist, niet zonder consequenties kan blijven

voor het traject van toetreding van Turkije tot de Europese Unie.

Minister **Ploumen**:
Voorzitter. Misschien kan ik het beste eerst de eerste vraag van de heer Van Bommel beantwoorden: wat is er nu precies gebeurd? Ik parafraseer hem even. Wij gaan nu af op wat de Turkse autoriteiten ons daarover zeggen. Zij zeggen dat zij zich bevond in een special security zone waar, aldus de Turkse autoriteiten, terroristische activiteiten en grootschalige militaire en politionele operaties plaatsvinden. Door zich daar te begeven, ook nog eens midden in de nacht, heeft mevrouw Geerdink zichzelf en anderen in gevaar gebracht, alweer volgens de Turkse autoriteiten. Omdat er nog geen formele aanklacht is, moeten wij het hiermee doen, zeg ik tegen de heer Van Bommel. Ik heb nu geen aanwijzingen dat de situatie van mevrouw Geerdink gegeven de omstandigheden niet goed zou zijn. Er is dus contact vanuit onze ambassade. Onze ambassadeur in Turkije heeft gisteren ook gesproken met de premier van Turkije en aan hem de zorgen overgebracht over zowel de situatie waarin mevrouw Geerdink verkeert in detentie als het verloop van de zaak.

Dan kom ik op het grotere vraagstuk, waarover ik al vaker met de Kamer heb gesproken: wat betekent het gebrek aan persvrijheid voor het toetredingsproces? Zonder op alle details van dit proces te willen ingaan en op waar we nu precies staan: het is duidelijk dat zo'n proces kan helpen om universele waarden, die we ook graag willen terugzien in de wijze waarop Turkije handelt, te bevorderen. Tegelijkertijd is er een probleem als die waarden niet gewaarborgd zijn. Daar gaan de gesprekken met de Turkse autoriteiten natuurlijk voortdurend over. Nogmaals, zij weten dat wij ons zorgen maken en wij hebben herhaaldelijk deze zorgen uitgesproken. Je hebt diplomatiek overleg en diplomatiek overleg. Het is een openhartig gesprek dat wij daarover voeren.

De heer **Van Bommel** (SP):
De minister is nog niet ingegaan op mijn vraag over het reisadvies, dat een heel belangrijk punt is voor journalisten die mogelijk die kant op willen.

Minister **Ploumen**:
Ik zeg de heer Van Bommel graag toe dat ik daarnaar nader zal kijken. Op basis van rapportages uit het land, open bronnen en informatie van onze ambassade kijken we voortdurend of dat reisadvies nog adequaat is. Ik zeg graag toe dat ik dat nog even met scherpte zal doen vandaag.

De **voorzitter**:
De heer Ten Broeke heeft nog een aanvullende vraag aan de minister.

De heer **Ten Broeke** (VVD):
Ja, voorzitter, ik heb een aanvullende vraag aan de minister. Het instellen van die speciale security zones maakt volgens mij onderdeel uit van een Turkse poging om op dit moment volop de strijd met de PKK aan te gaan. Is het niet tijd dat ook de Nederlandse regering, misschien samen met de Europese Unie en de Hoge Vertegenwoordiger, aan de Turkse overheden gaat vragen in hoeverre deze speciale security zones tegelijkertijd zones zijn waartoe geen journalisten meer toegang hebben? Dat is volgens mij namelijk niet bekend bij die journalisten en voor zover het bij hen bekend is, is het niet iets waar we zonder meer mee akkoord kunnen gaan.

Minister **Ploumen**:
Ik zeg de heer Ten Broeke graag toe dat ik er nader naar zal kijken en dat ik bij gelijkgezinde lidstaten zal informeren hoe hun contacten met de Turkse autoriteiten hierover verlopen. Vooralsnog zijn wij nu even heel erg bezig met het ervoor zorgen dat de zaak rondom mevrouw Geerdink op een goede wijze wordt behandeld.